

[Prima Pagină](#) > ... > [Introducerea Unei Acțiuni În Justiție](#) > [Unde Și Cum](#) > [Ce Lege Se Aplică](#) > [Slovakia](#)

Ce lege se aplică

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Slovacia

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Principala sursă la nivel național a dreptului internațional privat în Slovacia este Legea nr. 97/1963 privind dreptul internațional privat și dreptul procedural („Legea privind dreptul internațional privat”) care, prin intermediul normelor privind conflictul de legi de la articolele 3-31, definește legea aplicabilă în domeniul juridice specifice (capacitatea juridică și acțiunile juridice, valabilitatea acțiunilor juridice, dreptul material, dreptul contractelor, dreptul muncii, dreptul succesoral și dreptul familiei). Legea privind dreptul internațional privat se aplică doar în cazul în care nu se stipulează altfel în legislația Uniunii Europene direct aplicabilă sau într-un tratat internațional obligatoriu pentru Republica Slovacă ori, mai precis, într-o lege de punere în aplicare a unui astfel de tratat. Acest lucru înseamnă că, atunci când se face referire, în cele ce urmează, la Legea privind dreptul internațional privat, trebuie avut în vedere faptul că aceasta se aplică doar în absența unei legislații internaționale sau a unei legislații a Uniunii.

Legislația slovacă conține norme independente privind conflictul de legi, de asemenea, în alte acte cu putere de lege, în afară de Legea privind dreptul internațional privat, de exemplu:

- Legea nr. 513/1991 („Codul comercial”). În afară de norma privind conflictul de legi de la articolul 22 din legea menționată, la titlul III aceasta conține dispoziții speciale privind obligațiile în cadrul comerțului internațional care trebuie aplicate în plus față de alte dispoziții în cazurile de contracte cu un element de extraneitate
- Legea nr. 311/2001 („Codul muncii”), articolul 241a alineatul (7) (legea aplicabilă pentru a stabili dacă un angajator este un angajator cu atribuții administrative în cazul în care acesta din urmă este supus unei alte legi decât cea a unui stat membru)
- Legea nr. 8/2008 privind asigurările, articolul 89 (legea aplicabilă contractelor de asigurare)
- Legea nr. 191/1950 privind cambiile și cecurile („Legea privind cambiile și cecurile”), dispoziții specifice de drept internațional privind cambiile (articolul 91 și următoarele) și cecurile (articolul 69 și următoarele).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

(a) Convenții ONU: Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate, 20.6.1956, Convenția de la Viena privind relațiile consulare, 24.4.1963

(b) Convenții ale Consiliului Europei: Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, 7.6.1968; Protocolul adițional la Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, 15.3.1978; Convenția Europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, 20.5.1980

(c) Convenții ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat: Convenția privind procedura civilă, 1.3.1954; Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială, 18.3.1970;

Convenția privind recunoașterea divorțurilor și a separărilor de drept, 1.6.1970; Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor legate de obligațiile de întreținere față de copii, 2.10.1973; Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, 15.11.1965; Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, 25.10.1980; Convenția asupra protecției copilului și cooperării în materia adopției internaționale, 29.5.1993; Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, 5.10.1961; Convenția privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, 19.10.1996; Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție, 25.10.1980

(d) Tratat de unificare a normelor privind conflictul de legi: Convenția privind legea aplicabilă accidentelor rutiere, 4.5.1971; Convenția privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, 19.10.1996

(e) Tratat de unificare a normelor directe de drept material: Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, 11.4.1980; Convenția Națiunilor Unite asupra prescripției în materie de vânzare internațională de mărfuri, New York, 14 iunie 1974, modificată printr-un protocol din 11 aprilie 1980

(f) Tratat de arbitraj: Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, 10.6.1958; Convenția Europeană privind arbitrajul comercial internațional, 21.4.1961

(g) Tratat privind transportul internațional: Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele 19.5.1965; Convenția privind transporturile internaționale feroviare, 9.5.1980, astfel cum a fost modificată prin Protocolul din 20.12.1990

(h) Alte convenții de drept internațional privat semnificative din punct de vedere juridic: Modificările aduse statutului Conferinței de la Haga de drept internațional privat din 15 iulie 1955, 30.6.2005; Convenția UNIDROIT privind bunurile culturale furate sau exportate ilegal, 24.6.1995; Convenția civilă privind corupția, 4.11.1999; Acord privind transferul rămășițelor pământești, 26.10.1973

(i) Convenții obligatorii pentru Republica Slovacă privind cooperarea în chestiuni de ordin juridic: Convenția pentru soluționarea litigiilor legate de investiții între state și resortisanți ai altor state, 18.2.1965; Statutul Conferinței de la Haga de drept internațional privat (valabil de la 15 iulie 1955, modificat la 1 ianuarie 2007), 31.10.1951; Convenția privind executarea sentințelor arbitrale străine, 26.9.1927; Protocolul privind clauzele arbitrale, 24.9.1923; Convenția privind soluționarea prin arbitraj a litigiilor de drept civil rezultate din relațiile de cooperare economică și tehnico-științifică, 26.5.1972; Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor legate de obligațiile de întreținere față de copii, 15.4.1958; Convenția privind statutul juridic, privilegiile și imunitățile organizațiilor economice interguvernamentale care acționează în anumite domenii de cooperare, 5.12.1980

(j) Tratat privind drepturile de autor și dreptul industrial (cu titlu de exemplu): Convenția de la Paris privind protecția proprietății industriale, 20.3.1883; Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice, 9.9.1886

Alte convenții obligatorii pentru Republica Slovacia pot fi consultate pe site-ul web al Ministerului Afacerilor Externe și Europene din Slovacia, www.mzv.sk.

1.3 Principalele convenții bilaterale

1. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Ungară privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal, 28.3.1989

2. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei, dreptul muncii și drept penal, 21.12.1987

3. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice privind asistența juridică și relațiile juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal, 12.8.1982

4. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Austria privind relațiile juridice reciproce în materie civilă, documentele și informațiile juridice cu protocol final, 10.11.1961

5. Tratatul dintre Republica Slovacă și Republica Cehă privind asistența juridică furnizată de organele judecătorești și privind reglementarea anumitor relații juridice în materie de drept civil și penal, 29.10.1992

6. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal, 20.1.1964

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Stabilirea normei juridice relevante și aplicarea acesteia în cazul unui anumit raport juridic este o chestiune care ține de autoritatea judiciară, care face acest lucru din proprie inițiativă, cu respectarea principiului conform căruia părțile la un litigiu juridic nu trebuie să invoce sau să dovedească legea care se aplică în cazul lor. În ceea ce privește aplicabilitatea, legislația slovacă face distincție între normele obligatorii privind conflictul de legi și cele implicite. Normele obligatorii privind conflictul de legi sunt norme care trebuie aplicate de către un judecător, indiferent de dorința părților sau de faptul dacă părțile au invocat acest drept. Normele implicite - specifice în materie contractuală în legislația slovacă - sunt norme de drept care pot fi anulate sau modificate de comun acord de către părțile în cauză.

2.2 Retrimiterarea

Dreptul internațional privat slovac consideră retrimiterarea în temeiul normelor sale privind conflictul de legi ca fiind retrimiterare la sistemul de drept în ansamblu al statului respectiv, inclusiv la normele sale privind conflictul de legi. Norma generală în Legea privind dreptul internațional privat (articolul 35) este aceea că retrimiterarea poate fi acceptată în cazul în care aceasta permite o soluționare rezonabilă și echitabilă a cauzei. În ceea ce privește decizia referitoare la acceptarea sau respingerea remiterii și a transmiterii mai departe, instanța poate lua în considerare numai factorii de fapt și de drept care pot afecta alegerea legii aplicabile, însă nu și factorii care pot avea o influență asupra soluționării reale pe fond a litigiului. În legislația slovacă, retrimiterarea trebuie să fie acceptată în cazurile care implică legea personală, dreptul familiei și dreptul succesoral. În materie contractuală, retrimiterarea este aplicabilă numai în mod excepțional, iar în ceea ce privește cazurile de alegere a legii aplicabile, aceasta este exclusă în mod direct [articolul 9 alineatul (2) din Legea privind dreptul internațional privat]. Există o dispoziție specială în Legea privind cambiile și cecurile care prevede că retrimiterarea trebuie să fie acceptată fără a mai fi nevoie ca instanța să examineze cerința referitoare la o soluționare rezonabilă și echitabilă (articolele 69 și 91 din Legea privind cambiile și cecurile).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Legislația slovacă nu conține nicio normă generală privind efectul unei modificări a factorului de legătură. În cazul în care norma slovacă privind conflictul de legi nu definește momentul aplicabil la care trebuie să fie evaluat factorul de legătură, instanțele slovace deduc acest moment prin raportare la un alt factor de legătură sau prin utilizarea jurisprudenței. Cu toate acestea, în general, momentul aplicabil este cel când apare situația juridică sau, mai exact, data la care sunt inițiate procedurile în funcție de circumstanțele specifice cazului.

Modificarea statutului este specifică bunurilor mobile. Modificarea criteriului legii aplicabile datorită localizării este reglementată de articolul 6 din Legea privind dreptul internațional privat, care face distincție între bunurile mobile ca atare (în general) și bunurile mobile care sunt transportate în temeiul unui contract (mărfuri în tranzit). În cazul bunurilor mobile ca atare, legea aplicabilă este legea locului în care s-a aflat bunul la momentul în care a avut loc faptul care a determinat apariția dreptului sau încetarea acestuia. Cu toate acestea, jurisprudența a stabilit că conținutul și efectele unui drept material dobândit în temeiul unei alte legi (și anume, transpunerea drepturilor dobândite într-o țară într-o categorie echivalentă într-o altă țară) trebuie să fie evaluate în temeiul legii noii locații (actuale) a bunului în cauză.

Factorul de legătură în cazul bunurilor transportate (în cazul în care transportul de bunuri urmează încă să aibă loc) este legea locului de unde au fost expediate bunurile. Chestiunea schimbării factorilor de legătură cu privire la bunurile mobile poate apărea, de asemenea, în ceea ce privește prescripția. În acest scop, articolul 8 din Legea privind dreptul internațional privat prevede că prescripția este reglementată de legea locului în care s-a aflat bunul la începutul termenului de prescripție. Cu toate acestea, beneficiarului prescripției nu îi este interzisă invocarea legii statului în care a avut loc prescripția în cazul în care, din momentul în care bunul s-a aflat în

statul respectiv, au fost îndeplinite toate condițiile de prescripție în temeiul legii statului respectiv. În cazul în care bunul a fost relocat succesiv pe teritoriul mai multor state, condițiile vor fi evaluate fie în temeiul legii locului unde s-a aflat bunul la începutul termenului de prescripție, fie în temeiul legii locului unde s-a aflat bunul în mod continuu pe parcursul întregii perioade relevante pentru prescripție.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Norme de drept imperative și rezerva de ordine publică

Diferența fundamentală între normele imperative și rezerva de ordine publică constă în efectul acestora: normele imperative acționează ofensiv (indiferent de conținutul legii străine), în timp ce rezerva de ordine publică acționează defensiv (numai în cazul în care aplicarea legislației străine ar periclita interesele declarate). Rezerva de ordine publică nu protejează toate dispozițiile imperative din legislația slovacă, ci doar pe cele considerate a fi chestiuni fundamentale de principiu (cum ar fi principiul căsătoriei monogame).

Normele imperative sunt norme de drept naționale a căror aplicare este obligatorie; acestea trebuie să fie aplicate în orice situație, indiferent de legea în temeiul căreia urmează să fie gestionat un anumit raport juridic pe baza normelor privind conflictul de legi. În general, acestea au caracter de drept public însă pot avea, de asemenea, caracter de drept privat, în cazul în care obiectivul acestora este de a proteja un anumit interes substanțial. Aprecierea caracterului imperativ al unei anumite norme de drept este la latitudinea instanței. Legea nu le definește în mod clar: acestea sunt tipice pentru legislația privind protecția consumatorilor, precum și pentru unele domenii care țin de dreptul muncii (de exemplu, normele privind sănătatea și siguranța la locul de muncă, programul de lucru și așa mai departe). În dreptul familiei, de exemplu, normele din Codul penal care reglementează infracțiunile împotriva familiei și tinerilor sunt norme imperative.

Rezerva de ordine publică este prevăzută la articolul 36 din Legea privind dreptul internațional privat, în temeiul căruia o dispoziție legală a unui stat străin nu poate fi aplicată în cazul în care efectul aplicării acesteia ar contraveni elementelor fundamentale ale sistemului social și de stat din Republica Slovacă și legilor sale care trebuie respectate necondiționat, indiferent de voința părților. Acest lucru înseamnă, în special, normele constituționale care consacră dreptul la un proces echitabil și principiile fundamentale de egalitate în fața legii și de interzicere a discriminării pe motiv de sex, rasă, culoare, religie, naționalitate și așa mai departe. În concordanță cu scopul legii, rezerva de ordine publică trebuie să fie aplicată cu moderație, iar în aplicarea acesteia instanța nu poate examina sau evalua dispoziția legală a statului străin, ci numai efectele pe care aplicarea acesteia le-ar avea asupra ordinii publice din Republica Slovacă.

2.5 Proba legii străine

Republica Slovacă este una dintre țările care tratează o dispoziție legală ca fiind lege și nu ca un fapt care trebuie dovedit. Prin urmare, autoritățile judiciare iau măsuri pentru a stabili care sunt dispozițiile legale din proprie inițiativă. În temeiul articolului 53 din Legea privind dreptul internațional privat, în scopul stabilirii legii străine, autoritatea judiciară întreprinde toate măsurile necesare, inclusiv obținerea conținutului legii străine, prin utilizarea resurselor proprii, prin consultarea surselor general accesibile, prin obligarea părților la procedură să furnizeze informațiile sau prin solicitarea de informații din partea Ministerului Justiției (care trebuie să dea curs unor astfel de cereri). Aceasta înseamnă că judecătorii pot, de asemenea, să își folosească propriile cunoștințe referitoare la conținutul legii străine sau să stabilească conținutul legii cu ajutorul experților în domeniul dreptului internațional privat sau al părților la procedură, sau chiar prin consultarea internetului. În cazul în care conținutul legii străine nu poate fi stabilit într-un termen rezonabil sau în cazul în care stabilirea conținutului legii străine este asociată cu obstacole majore sau este imposibilă, se aplică legislația slovacă. În cazul în care apar îndoieli la momentul stabilirii legii străine, instanțele au dreptul să solicite cooperarea Ministerului Justiției.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Obligații contractuale

Numai contractele de drept privat intră sub incidența Legii privind dreptul internațional privat, și anume contractele de drept civil, drept comercial, dreptul familiei, de angajare și alte contracte similare cu o

componentă internațională. În conformitate cu principiul autonomiei de voință a părților contractante, în cazul relațiilor patrimoniale, articolul 9 din Legea privind dreptul internațional privat acordă în mod clar prioritate alegerii legii aplicabile chiar de către părțile contractante (în plus, acesta permite alegerea legii aplicabile, de asemenea, în domeniul ocupării forței de muncă). Alegerea legii este limitată numai în cazul contractelor încheiate cu consumatorii care, dacă legea aleasă nu prevede un grad suficient de protecție a consumatorilor, sunt reglementate de sistemul juridic care asigură tratamentul mai favorabil consumatorilor [articolul 9 alineatul (3) și articolul 10 alineatul (4) din Legea privind dreptul internațional privat]. În absența alegerii unei anumite legi, legislația aplicată este legislația statului care asigură soluții rezonabile pentru contractele de acest tip. În conformitate cu principiul soluționării rezonabile, articolul 10 alineatele (2) și (3) din Legea privind dreptul internațional privat oferă exemple de legi aplicabile, în general, tipurilor specifice de contracte: de exemplu, contractele de cumpărare sunt reglementate de legea locului unde vânzătorul își are sediul social. Pentru obligațiile contractuale, Legea privind dreptul internațional privat reglementează, de asemenea, efectele de drept material ale relațiilor contractuale (articolul 12), termenele de prescripție și compensarea (articolul 13), precum și acordurile pentru acte juridice unilaterale (articolul 14), adresate sau nu unei entități desemnate (factorul de legătură în astfel de cazuri fiind domiciliul debitorului).

Obligațiile contractuale în dreptul internațional privind cambiile și cecurile sunt reglementate în mod specific de Legea privind cambiile și cecurile (articolul 69 și următoarele și articolul 91 și următoarele).

Acte juridice

Aspectele referitoare la conflictul de legi în legătură cu valabilitatea actelor juridice, consecințele nulității și forma unui act juridic sunt reglementate de articolul 4 din Legea privind dreptul internațional privat. Legea aplicabilă efectelor unui act juridic este aplicabilă, de asemenea, în ceea ce privește chestiunile legate de valabilitatea și nulitatea acestuia. Legea aplicabilă este stabilită în conformitate cu normele relevante privind conflictul de legi specificate pentru actul juridic specific. Există două excepții în care valabilitatea unui act juridic și consecințele nulității acestuia nu sunt reglementate de aceeași lege ca efectele acestora, și anume în cazul în care legea prevede altfel sau atunci când acest lucru este esențial pentru o soluționare rezonabilă. În ceea ce privește forma unui act juridic, este suficient ca actul juridic să fi fost întocmit în conformitate cu legea locului unde acesta a fost sau este în curs de realizare. Prin urmare, nu este necesar să se mențină forma actului prevăzută de legea aleasă de instanță, la fel ca în cazul valabilității sale. Această normă subsidiară privind conflictul de legi nu poate fi utilizată, cu toate acestea, în cazul în care legea aplicabilă contractului aleasă de instanță impune o formă scrisă a contractului drept condiție pentru valabilitatea acestuia.

3.2 Obligații extracontractuale

Norma fundamentală privind conflictul de legi în ceea ce privește obligațiile necontractuale este articolul 15 din Legea privind dreptul internațional privat, în temeiul căreia cererile în despăgubire pentru daune suferite ca urmare a încălcării obligațiilor care rezultă din legislația cu aplicabilitate generală (delict) sau în cazurile în care legea prevede despăgubiri, indiferent de nelegalitatea acțiunii (răspunderea pentru rezultat) sunt reglementate de legea locului unde s-a produs prejudiciul sau de legea locului unde s-a produs evenimentul care a condus la dreptul la despăgubiri. Factorii de legătură aplicabili în ceea ce privește gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză etc. rezultă, *mutatis mutandis*, din articolul 15 și alte dispoziții din Legea privind dreptul internațional privat.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Normele generale privind conflictul de legi, și anume de stabilire a legii aplicabile care reglementează personalitatea juridică a unei persoane fizice, sunt prevăzute la articolul 3 din Legea privind dreptul internațional privat, conform căruia capacitatea unei persoane cu privire la drepturile și actele juridice este reglementată de legea statului al cărui cetățean este persoana în cauză. În cazul în care, un act juridic este depus în Republica Slovacă de un străin care nu are capacitatea juridică de a face acest lucru în temeiul legislației statului al cărui cetățean este acesta, este suficient dacă acesta are capacitatea de a depune actul respectiv în temeiul legislației slovace. Cu toate acestea, un astfel de act juridic ar putea să nu fie neapărat considerat valabil în temeiul legislației altor state, inclusiv al legislației țării de origine a străinului.

În temeiul legislației naționale slovace, capacitatea unei persoane fizice în ceea ce privește drepturile și obligațiile apare la naștere (orice copil conceput, dacă este născut viu, are, de asemenea, această capacitate) și încetează în momentul decesului (atunci când o persoană este declarată decedată de către o instanță).

Capacitatea juridică deplină este dobândită la vârsta de 18 ani sau prin căsătorie (care este posibilă de la vârsta de 16 ani). Capacitatea juridică deplină este o condiție prealabilă pentru capacitatea procedurală, deși legea poate conferi capacitate procedurală unei părți care, în mod normal, nu ar deține această capacitate, cum ar fi un părinte minor în cadrul procedurilor de adopție atunci când acesta împlinește vârsta de 16 ani. Minorii au capacitate juridică numai pentru actele care, prin natura lor, sunt adecvate gradului de maturitate intelectuală și mentală corespunzătoare vârstei acestora. În plus față de limita de vârstă, pentru a avea capacitate juridică deplină o persoană trebuie, de asemenea, să aibă discernământ. Numai instanța poate să elimine sau să restricționeze capacitatea juridică a unei persoane.

Norme naționale speciale privind conflictul de legi referitoare la capacitatea juridică se aplică în ceea ce privește capacitatea de a încheia o căsătorie (articolul 19 din Legea privind dreptul internațional privat - a se vedea punctul 3.5), de a întocmi și de a revoca un testament (articolul 18 din Legea privind dreptul internațional privat - a se vedea punctul 3.7.) și capacitatea procedurală a străinilor (articolul 49 din Legea privind dreptul internațional privat). Normele privind conflictul de legi care reglementează capacitatea entităților juridice în temeiul legislației slovace sunt cuprinse la articolul 22 din Codul comercial, în temeiul căruia statutul personal al entităților juridice este reglementat de principiul încorporării, domeniul de aplicare al capacității acordate acestora în temeiul legii aplicabile fiind recunoscut, de asemenea, de legislația slovacă. Evaluarea capacității unei persoane de a-și asuma obligații în ceea ce privește cambiile sau cecurile este stabilită în Legea privind cambiile și cecurile, care prevede faptul că persoana este supusă legii statului a cărui cetățenie o deține.

În ceea ce privește starea civilă, termenul „domiciliu” nu este utilizat în legea slovacă drept factor de legătură și nu are același sens cu termenul slovac „reședință permanentă” (care este înregistrată în Registrul de evidență a populației din Republica Slovacă). Dreptul unei persoane la un nume este subsumat statului personal prin analogie, legea aplicabilă fiind legea aplicabilă capacității juridice și capacității procedurale a persoanei în cauză.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

În temeiul legislației naționale, mama este femeia care a dat naștere copilului. În caz de dubii cu privire la maternitate, instanța va decide pe baza faptelor stabilite în legătură cu nașterea. Paternitatea se stabilește pe baza a trei prezumții *juris tantum* de paternitate, care sunt specificate în Legea nr. 36/2005 privind familia (Legea familiilor): (i) durata căsătoriei; (ii) o declarație de recunoaștere de către părinți depusă la serviciul de stare civilă, și (iii) momentul actului sexual dintre tatăl putativ și mama copilului.

Legea privind dreptul internațional privat conține norme privind conflictul de legi referitoare la stabilirea (recunoașterea sau respingerea) filiației, legate de momentul nașterii copilului. În temeiul articolului 23 din Legea privind dreptul internațional privat, legea aplicabilă este legea statului a cărui cetățenie a dobândit-o copilul prin naștere. Această lege se aplică, în special, în ceea ce privește stabilirea persoanelor care pot face obiectul unei declarații cu privire la calitatea de părinte, forma în care poate fi făcută o astfel de declarație și posibilitatea de a recunoaște paternitatea unui copil conceput. În cazul în care, la naștere, un copil dobândește mai multe cetățenii sau nu dobândește nicio cetățenie, se aplică articolul 33 din Legea privind dreptul internațional privat. În cazul în care un copil a dobândit cetățenia slovacă în acest mod însă a fost născut și locuiește în străinătate, legea aplicabilă în acest caz este legea statului în care copilul își are reședința obișnuită. În conformitate cu articolul 23 alineatul (3) din Legea privind dreptul internațional privat, în cazul în care un copil (indiferent de cetățenie) locuiește (și anume, are reședința permanentă) în Republica Slovacă la momentul stabilirii filiației, calitatea de părinte poate fi stabilită în conformitate cu legea slovacă, dacă acest lucru este în interesul superior al copilului. Această dispoziție permite ca alternativă examinarea valabilității recunoașterii în temeiul legii statului unde a fost recunoscută calitatea de părinte, și nu în temeiul legii statului de cetățenie al copilului la momentul nașterii. Cu toate acestea, pentru ca recunoașterea calității de părinte să fie valabilă, este suficient ca recunoașterea să fie în conformitate cu legea statului în care aceasta a avut loc.

3.4.2 Adopția

În temeiul Legii slovace privind familiile, adopția dă naștere unei relații între copilul adoptat și părintele adoptiv (și rudele acestuia) care este identică din punct de vedere juridic cu o familie biologică. Numai o instanță se poate pronunța cu privire la adopție, la propunerea părintelui adoptiv, care nu este necesar să fie un cetățean slovac, dar trebuie să fie înscris pe certificatul de adopție în conformitate cu Legea nr. 305/2005 privind protecția socială și juridică a copiilor și tutela socială. Numai copiii cu vârsta sub 18 ani pot fi adoptați. Legislația actuală

permite adopția în comun a unui copil numai de către parteneri căsătoriți (sau de către un soț care conviețuiește cu unul dintre părinții copilului în cadrul unei căsătorii sau de către văduva/văduvul unui părinte sau părinte adoptiv). În circumstanțe excepționale, un copil poate fi adoptat, de asemenea, de o singură persoană. Adopția unui minor în străinătate necesită consimțământul Ministerului Muncii, Afacerilor Sociale și Familiei din Republica Slovacă sau al unei autorități a administrației de stat desemnată de minister. O adopție poate fi anulată în baza unei hotărâri judecătorești în termen de șase luni de la pronunțarea hotărârii de adopție.

În temeiul articolului 26 din Legea privind dreptul internațional privat, adopția este reglementată de legea statului al cărui cetățean este părintele adoptiv. În cazul în care părinții adoptivi au cetățenii diferite, legea aplicabilă este legea statului în care soții au reședința obișnuită comună. În cazul în care nu există o astfel de reședință, adopția este reglementată de legea cu care soții prezintă legăturile cele mai strânse. Legea slovacă poate fi aplicată în cazul în care legea străină nu permite deloc adopția sau numai în condiții care sunt extrem de dificile, iar părintele adoptiv sau cel puțin unul dintre părinții adoptivi a trăit o perioadă îndelungată în Republica Slovacă (ceea ce în jurisprudență înseamnă cel puțin un an). În conformitate cu articolul 26a din Legea privind dreptul internațional privat, plasarea unui copil în îngrijire pre-adopție (care, în temeiul legii slovace, precede adopția) este reglementată de legea statului în care copilul are reședința obișnuită. Legea țării a cărei cetățenie o are copilul care urmează să fie adoptat se aplică atunci când se evaluează necesitatea de a solicita consimțământul copilului pentru adopție sau aprobarea altor persoane sau instituții (articolul 27 din Legea privind dreptul internațional privat). Această dispoziție se aplică, de asemenea, în cazuri similare adopției, cum ar fi recunoașterea unui copil nelegitim ca fiind legitim (care nu este recunoscută în temeiul legislației slovace).

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

În temeiul legislației slovace, o căsătorie poate fi încheiată numai între un bărbat și o femeie cu discernământ; la momentul încheierii căsătoriei, aceștia nu pot fi căsătoriți cu alte persoane. Legea interzice căsătoria între ascendenți, descendenți și frați, precum și între minori (o instanță poate permite, în mod excepțional, căsătoria unui minor cu vârsta peste 16 ani). Această condiție privind vârsta poate fi clasificată drept normă imperativă în legislația slovacă. În conformitate cu legea slovacă, căsătoria este încheiată printr-o declarație consensuală la serviciul de stare civilă sau în fața unei autorități bisericești.

În conformitate cu Legea privind dreptul internațional privat (articolele 19 și 20), capacitatea unei persoane de a încheia o căsătorie și condițiile pentru valabilitatea acesteia sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă. În ceea ce privește forma în care aceasta este încheiată, legea aplicabilă este legea locului în care se încheie căsătoria. Spre deosebire de normele generale privind conflictul de legi (articolele 3 și 4 din Legea privind dreptul internațional privat), utilizarea subsidiară a legii slovace este exclusă. Atunci când trebuie să se evalueze forma în care o căsătorie este încheiată, întrucât legea aplicabilă este legea locului în care are loc căsătoria, aceasta este legea utilizată pentru a analiza chestiuni cum ar fi, de exemplu, modul în care o persoană își exprimă consimțământul în vederea căsătoriei, numărul de martori, organul competent să încheie căsătoria, opțiunea de a încheia o căsătorie prin intermediul unui reprezentant și așa mai departe. Acest criteriu nu se aplică în cazul căsătoriilor consulare. Încheierea căsătoriei în străinătate de către cetățeni slovaci înaintea unei alte autorități decât o autoritate slovacă autorizată în acest scop face în mod specific obiectul articolului 20a din Legea privind dreptul internațional privat, care prevede că o astfel de căsătorie este valabilă în Republica Slovacă dacă aceasta este valabilă în statul de care aparține autoritatea în fața căreia a fost încheiată căsătoria și dacă nu există impedimente în calea căsătoriei în conformitate cu dreptul material slovac.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Legea slovacă nu conține nicio dispoziție cu privire la alte tipuri de parteneriate în afara căsătoriei. Doctrina admite existența unei relații de tip soț-soție de drept comun, și anume un bărbat și o femeie care nu sunt căsătoriți ci formează o uniune consensuală. Cu toate acestea, aceasta este o uniune de facto, fără semnificație juridică. În mod similar, legea slovacă nu recunoaște parteneriatele (înregistrate) între persoane de același sex sau separarea de drept (legală).

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

În conformitate cu dreptul material intern, divorțul înseamnă desfacerea căsătoriei dintre doi soți în viață de către o instanță. În cazul divorțului părinților unui minor, instanța trebuie, de asemenea, să se pronunțe cu privire la exercitarea drepturilor și a obligațiilor părintești ale acestora. Legislația slovacă permite, de asemenea, alternarea custodiei.

Articolul 22 din Legea privind dreptul internațional privat prevede norme privind conflictul de legi pentru desfacerea coabitării maritale prin divorț, prin declararea nulității căsătoriei sau prin constatarea faptului că respectiva căsătorie nu a existat niciodată. Prin urmare, aceasta se aplică, în primul rând, normelor privind conflictul de legi referitoare la desfacerea căsătoriei dintre soți în viață. Desfacerea căsătoriei prin divorț este reglementată de legea statului ai cărui cetățeni sunt ambii soți în momentul introducerii cererii de divorț. La fel ca în cazul relațiilor personale și patrimoniale dintre soți, criteriul aplicabil este cetățenia acestora legată de un anumit moment, și anume momentul inițierii procedurilor de divorț (prin urmare, cetățenia lor inițială sau oricare modificare a acesteia este irelevantă). În cazul în care, la momentul inițierii procedurii de divorț, soții nu aveau aceeași cetățenie, criteriul țării de cetățenie nu poate fi aplicat și se aplică legea slovacă. Dacă legea (străină) aplicabilă nu permite desfacerea căsătoriei prin divorț sau permite acest lucru numai în condiții extrem de dificile, dar soții, sau cel puțin unul dintre ei, au locuit în Republica Slovacă pentru o lungă perioadă de timp, atunci poate fi aplicată legea slovacă. Întrucât această posibilitate este disponibilă numai pentru persoanele care au o legătură adecvată cu Republica Slovacă, jurisprudența a stabilit că respectivele persoane trebuie să fi locuit în Republica Slovacă pentru o perioadă de cel puțin un an.

În ceea ce privește legea statului ai cărui cetățeni sunt soții, factorii de legătură prevăzuți la articolul 22 alineatul (3) din Legea privind dreptul internațional privat pentru evaluarea valabilității unei căsătorii și a existenței sau inexistenței unei căsătorii sunt în contradicție cu articolele 19 și 20 din Legea privind dreptul internațional privat, care reglementează capacitatea de a încheia o căsătorie, valabilitatea căsătoriei și forma căsătoriei.

Jurisprudența a stabilit că articolele 19 și 20 din Legea privind dreptul internațional privat se aplică în cazul în care se analizează posibilitatea încheierii unei căsătorii (în ceea ce privește capacitatea și forma) înainte de încheierea acesteia, în timp ce articolul 22 alineatul (3) din Legea privind dreptul internațional privat se aplică în cazul în care valabilitatea unei căsătorii este evaluată retroactiv sau în cazul în care evaluarea se referă la existența căsătoriei. În mod similar, jurisprudența a stabilit că, în ceea ce privește articolul 22 alineatul (3) din Legea privind dreptul internațional privat, legea aplicabilă este legea statului ai cărui cetățeni sunt cei doi soți la momentul în care urma să se încheie căsătoria.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Legea slovacă recunoaște șase tipuri fundamentale de obligații de întreținere: obligația de întreținere a părinților față de copii (considerată cea mai importantă), obligația de întreținere a copiilor față de părinți, obligația de întreținere între rude, obligația de întreținere între soți, contribuția la întreținerea pentru soțul divorțat și contribuția la întreținere și rambursarea anumitor costuri pentru o mamă necăsătorită. Normele privind conflictul de legi conținute la articolul 24a din Legea privind dreptul internațional privat se referă în mod explicit numai la obligațiile de întreținere ale părinților față de copii și acoperă toate tipurile acestei obligații de întreținere, altele decât creanțele mamei unui copil față de tatăl acestuia (legea statului de cetățenie al mamei, articolul 25 din Legea privind dreptul internațional privat), indiferent dacă beneficiarul este major sau minor. Aceste relații sunt reglementate de legislația statului în care beneficiarul își are domiciliul sau reședința obișnuită, în cazul în care copilul este minor. În majoritatea cazurilor, instanțele slovace decid în conformitate cu legea țării în care a fost introdusă acțiunea. Alte obligații de întreținere (de exemplu, obligațiile de întreținere între soți) sunt reglementate de legea statului în care beneficiarul întreținerii își are domiciliul.

Factorul de legătură reprezentat de reședința obișnuită a copilului este principalul factor de legătură aplicat în ceea ce privește relațiile dintre părinți și copii. Numai în cazuri excepționale, instanța ia, de asemenea, în considerare legea unui alt stat care are o legătură strânsă cu cazul respectiv.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Normele privind conflictul de legi prevăzute la articolul 21 din Legea privind dreptul internațional privat referitoare la regimul proprietății matrimoniale al soților stabilesc faptul că cetățenia soților constituie factorul de legătură. Acesta poate fi aplicat însă în mod constant numai în cazul în care soții sunt cetățeni ai aceluiași stat. În alte cazuri, legea aplicabilă este legea slovacă. Legea privind dreptul internațional privat nu abordează

situațiile în care există o modificare a factorului de legătură (o modificare a cetățeniei comune a soților). Jurisprudența a stabilit totuși că legea aplicabilă este determinată de momentul în care a avut loc evenimentul semnificativ din punct de vedere juridic. Articolul 21 alineatul (2) din Legea privind dreptul internațional privat exclude potențialele conflicte prin specificarea faptului că orice acord matrimonial convenit cu privire la drepturile de proprietate (de exemplu, acorduri privind reducerea comunității de bunuri, contracte de căsătorie etc.) trebuie să fie evaluat în conformitate cu legea aplicabilă regimului matrimonial al soților din momentul în care a fost încheiat acordul. Această normă privind conflictul de legi poate fi aplicată numai în legătură cu o altă normă privind conflictul de legi și nu de sine stătător.

Dreptul material slovac prevede un tip specific de regim matrimonial: comunitatea de bunuri între soți, creată la momentul încheierii căsătoriei și care încetează la momentul încetării căsătoriei. Sfera comunității de bunuri poate fi redusă sau mărită ulterior pe baza acordului comun al soților sau poate fi modificată în alt mod (inclusiv încetarea sau restabilirea) printr-o hotărâre judecătorească. Acordurile prenuptiale nu sunt prevăzute în legea slovacă.

3.7 Testamente și succesiuni

În temeiul normei privind conflictul de legi, succesiunea se bazează pe un singur factor de legătură: în temeiul normei generale privind conflictul de legi din Legea privind dreptul internațional privat, raporturile succesoriale legale sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean era testatorul la momentul decesului său (articolul 17). Acesta este singurul factor de legătură pentru întreaga succesiune, fără a se face distincție între bunuri corporale sau necorporale. În cazul în care, la momentul decesului, testatorul era cetățean al două sau mai multor state sau testatorul a fost apatrid, cetățenia aplicabilă se stabilește în conformitate cu articolul 33 din Legea privind dreptul internațional privat.

În ceea ce privește capacitatea de a întocmi sau de a revoca un testament și efectele viciilor testamentului și ale viciilor în exprimarea voinței, cetățenia aplicabilă este cetățenia testatorului la momentul exprimării intențiilor acestuia. Acest lucru înseamnă că, în cazul în care există o modificare a cetățeniei ulterior exprimării intențiilor, acest lucru nu afectează valabilitatea unui testament sau a revocării acestuia. Articolul 18 din Legea privind dreptul internațional privat constituie, prin urmare, o normă specială în legătură cu articolul 3 alineatul (2) din Legea privind dreptul internațional privat, care prevede că, în cazul în care un străin efectuează un act juridic în Republica Slovacă, este suficient ca acesta să aibă capacitatea de a efectua actul respectiv în temeiul legii slovace. Legea stabilită în conformitate cu țara de cetățenie la momentul exprimării voinței este aplicabilă, de asemenea, în ceea ce privește stabilirea modului în care bunurile pot fi lăsate moștenire prin testament în caz de deces. Forma testamentului și revocarea unui testament sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean era testatorul atunci când a fost redactat testamentul. Cu toate acestea, este suficient dacă testamentul respectă legea statului în care acesta a fost redactat (articolul 18). Această normă suplimentară privind conflictul de legi se aplică în cazul în care testatorul nu a respectat forma testamentului impusă de statul al cărui cetățean era acesta la momentul redactării testamentului. Acest lucru înseamnă că, în cazul în care testatorul nu îndeplinește condițiile de formă ale unui testament stabilite prin legea statului al cărui cetățean era acesta la momentul redactării testamentului, dar îndeplinește condițiile prevăzute de legea locului unde a fost redactat testamentul, atunci testamentul este considerat valabil.

În temeiul dreptului material slovac, bunurile pot fi moștenite în baza legii, a unui testament sau a ambelor. Legea prevede patru niveluri de succesori în ordinea drepturilor succesoriale prin care persoanele de la nivelul precedent le exclud pe cele de la nivelurile subsecvente. Primul grup include copiii testatorului și soția acestuia; celelalte grupuri includ alte rude și orice persoană care a trăit cu defunctul într-o gospodărie comună timp de cel puțin un an înainte de decesul acestuia și care, din acest motiv, s-a ocupat de gospodăria comună sau s-a aflat în întreținerea persoanei decedate. În ceea ce privește succesiunea prin testament, legea prevede întocmirea de testamente care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege de către testator sau sub forma unui act notarial. Vârsta minimă pentru redactarea unui testament este de 15 ani. Există restricții asupra libertății de a dispune de bunuri prin testament, în sensul că descendenții minori trebuie să primească cel puțin echivalentul cotei lor din masa succesorală prevăzută de lege, iar descendenții adulți trebuie să primească cel puțin jumătate din cota lor prevăzută de lege. Legea slovacă permite renunțarea la succesiune (numai în toate elementele sale, atât pentru active, cât și pentru pasive), incapacitatea de a moșteni (astfel cum este prevăzută de lege), dezmoștenirea descendenților (pe baza unui ordin de dezmoștenire redactat de defunct) și distribuirea (prin care, în cazul în care nu există moștenitori, masa succesorală este transferată statului) însă nu recunoaște testamentele comune, acordurile de succesiune sau cadourile pe patul de moarte.

3.8 Proprietatea reală

Legea slovacă definește bunurile imobile ca fiind terenuri sau clădiri situate pe sol și având temelii solide (articolul 119 din Codul civil).

În temeiul Legii privind dreptul internațional privat, factorul general de legătură pentru drepturile reale asupra bunurilor imobile este legea locului în care se află bunurile (articolul 5 din Legea privind dreptul internațional privat, care se aplică, de asemenea, bunurilor mobile în cazul în care acestea nu sunt reglementate de articolele 6 și 8 - a se vedea punctul 2.3.). Cu toate acestea, articolul 7 din Legea privind dreptul internațional privat are prioritate față de această normă și precizează că se iau în considerare înscrierile din registrele publice de stabilire, de modificare sau de încetare a drepturilor materiale pentru bunurile situate într-un alt stat decât statul a cărui lege reglementează temeiurile juridice pentru stabilirea, modificarea sau încetarea drepturilor materiale asupra bunurilor în cauză. În astfel de cazuri, legislația aplicabilă este legislația privind înscrierile în registrele publice în vigoare în locul unde sunt situate bunurile.

În temeiul actualei legi slovace, termenul „registre publice” este asociat cu Registrul terenurilor și clădirilor (Cadastru) (Legea nr. 162/1995 privind registrul terenurilor și clădirilor), însă istoricul registrelor de proprietăți include registrul funciar, registrul căilor ferate, registrul minelor și registrul căilor navigabile interioare.

3.9 Insolvența

Procedurile de insolvență cu un element de extraneitate care implică state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European sunt reglementate de Legea nr. 7/2005 privind procedura de insolvență și restructurarea („Legea privind procedura de insolvență”), cu excepția cazului în care Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului prevede altfel. În conformitate cu Legea privind procedura de insolvență, în cazul în care Republica Slovacă nu are obligații în temeiul unui tratat internațional care reglementează rambursarea creditorilor unui debitor care se află în faliment, se aplică principiul reciprocității în ceea ce privește recunoașterea hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate în procedurile în temeiul Legii privind procedura de insolvență. Insolvența declarată de către o instanță slovacă se aplică, de asemenea, activelor situate pe teritoriul unei țări străine în cazul în care legile țării străine în cauză permit acest lucru.

Legea privind dreptul internațional privat cuprinde norme referitoare la conflictul de legi care se aplică, *mutatis mutandis*, în ceea ce privește falimentul, și anume articolul 5 (factorul de legătură este locul unde sunt situate bunurile mobile sau imobile), articolul 7 (factorul de legătură pentru înscrierea în registrele publice este locul unde sunt situate bunurile) și dispozițiile care reglementează obligațiile (articolul 9 și următoarele).

■ Ultima actualizare: 06/05/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.